

Ústav světových dějin

Oponentský posudek na práci PharmDr. Tomáše ARNDTA *Československá a česká farmacie – Projevy, dopady a důsledky genocidy Židů a dalších forem rasového pronásledování*, Univerzita Karlova, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Praha 2017, 502 stran textu včetně příloh

PharmDr. Tomáš Arndt si pro svoji dizertační práci – na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové zvolil, nepříliš tradičně, historické téma, konkrétně analýzu dopadů rasového pronásledování Židů na území dnešního Československa od konce třicátých do konce čtyřicátých let (1938–1948) minulého století.

V první řadě je třeba říci, že si autor před sebe postavil velmi ambiciózní cíl, a to jak z hlediska časového záběru, tak z hlediska tematického, zejména pokud jde o množství pramenného materiálu a odborné literatury, zvláště vezmeme-li v potaz, že se nejedná o profesionálního historika. Přesto, čímž poněkud předbílám, jeho text nejenže splňuje nároky, jež jsou na dizertační práci tohoto typu na UK kladeny, ale v řadě dílčích ohledů je ještě převyšuje.

Arndtova dizertace má klasickou, dobře promyšlenou strukturu prostou metodologických experimentů a rádobý novátorského přístupu, což, upřímně řečeno, oceňuji. Po standardním úvodu a metodologickém pojednání následují dvě historické, v zásadě uvozující kapitoly práce, jež autor věnoval postavení Židů v českém a evropském lékárnictví do roku 1918, respektive jejich postavení ve farmacii (farmaceutické komunitě) v meziválečném Československu. Jak jsem již napsal, obě kapitoly mají spíše „uvozovací charakter“, jsou dosti popisné, nikoli analytické, ve své podstatě nicméně přesně splňují roli, jakou jim autor určil – tj. velmi dobře uvádějí poučeného čtenáře do poměrně neznámé problematiky.

Ústav světových dějin

Jádro Arndtovy obsáhlé dizertační práce tvoří následující kapitoly, v nichž se autor se sobě vlastní pečlivostí a důkladností věnoval vesměs neblahým osudům židovských farmaceutů v Česko-Slovensku na přelomu let 1938–1939, v době Protektorátu Čechy a Morava a tzv. Slovenského štátu (1939–1945). Jakousi nadstavbou dizertace je pak komparační případová studie, v níž se autor pokusil porovnat osudy židovských lékárníků v Čechách, na Moravě a na Slovensku se situací jejich kolegů v Německu (v letech 1933–1945) a v Rakousku (1938–1945). Jakýmsi „dovětkem“, nicméně důležitým, dizertační práce, nazvaným *Post bellum*, je stručná analýza života židovské menšiny v poválečném Československu (1945–1948).

Pokud jde o hodnocení Arndtovy práce, v první řadě musím zopakovat již zmíněnou autorovu píli a pracovitost, s jakou se do náročného úkolu pustil. Nejenže provedl výtečnou heuristiku (nevím o žádném podstatném odborném titulu, jenž by unikl jeho pozornosti), ale navíc danou literaturu, nemluvě o obrovském množství nevydaných i vydaných pramenů prostudoval, analyzoval a interpretoval způsobem, který dal zapomenout na již rovněž uvedený fakt, že se nejedná o absolventa historických studií na některé z humanitních fakult naší Alma Mater.

Díky Arndtovu textu se tak před čtenářem odvíjí dramatický, mnohvrstevnatý „příběh“ jedné skupiny obyvatel Masarykovy a Benešovy meziválečné (a ve stručnosti též poválečné) republiky, stejně jako doby protektorátu respektive Slovenského štátu, ve vší jeho tragičnosti a nesmyslnosti. Příběh, který je díky autorově píli velmi konkrétní – mnohé jednotlivé osudy by stačily minimálně na zajímavou dílčí studii –, ale zároveň má vysokou míru obecné vypovídací hodnoty; řečeno jinak – z drobných „potůčků“ lidských osudů vzniká mohutná „řeka“, která – vezmeme-li v potaz, že práce v takové úplnosti, jakou předložil PharmDr. Arndt, dosud v české historiografii scházela – posouvá významně naše poznání o dané době. Už jenom za to si autor zaslouží velký respekt.

Ústav světových dějin

Dizertační práce přirozeně není, jak už to bývá, prosta dílčích nedostatků. Místy je, jak jsem již naznačil především v souvislosti s prvními dvěma kapitolami, poněkud popisná, což zčásti platí i o jádru práce; jako kdyby se autor nedokázal povznést nad vpravdě ohromný korpus faktů k větší systemizaci a obecnosti, která sice přirozeně vyplývá z textu, ale není explicitně vyjádřena slovně. Formální stránce práce a poznámkovému aparátu by prospěla ještě jedna pečlivá redakce.

Toto jsou však jen skutečně dílčí, drobná připodotknutí k masivnímu celku, jenž je ve své celistvosti a odbornosti naprosto nezpochybnitelný a bez problémů splňující všechny podmínky pro kvalitní doktorskou dizertaci na Univerzitě Karlově. Uvádím je zde zejména proto, aby je měl autor na paměti pro případ publikace textu v některém z českých nakladatelství.

Na závěr již je nutné a logické konstatování: vzhledem k všemu výše uvedenému dizertační práci PharmDr. Tomáše Arndta oceňuji jako velmi kvalitní text a rád ji doporučuji k obhajobě.

V Praze, 23. října 2017

Prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Prorektor Univerzity Karlovy pro vnější vztahy

Ústav světových dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy